

MTÜ juhtimine ja vastutus

Alari Rammo

Leader Liit | 13.12.2018 | Pärnu

Juhatuses kohustused

- * Juhtorganite võimupädevuste jaotus on seaduses, ja kui erineb üldnormist, siis põhikirjas
- * Pädevuste loetelust on mõistetav ka, milline organ mida tegema peab – kes juhib, ja kes valvab juhi järelle – üldkoosolek - volinike koosolek - juhatus - tegevjuht
- * Kõigi organite liikmete kohustused ja vastutus on laias laastus sarnased – vastutab tegija või tegemata jätja, või temale käsu andnud organ
- * Juhtorgani liikme nõue aegub viie aastaga

Juhatuse vastutus

- * MTÜ on piiratud vastutusega (*limited liability*) ühing, ehk oma kohustuste vastutab kõigepealt ühing ise
- * Juhtorganite liikmed vastutavad n-ö isikliku varaga vaid siis, kui nad on rikkunud hoolsus- ja lojaalsuskohustust (TsÜS § 35) ja ühingul endal pole raha:
  - * **hoolsuskohustus**: oled kursis, osaled, küsid, ei riski asjatult, käitud mõistlikult: nii nagu võiks samas olukorras olevalt heas usus objektiivselt ja ratsionaalselt tegutsevalt inimeselt oodata; ei saa olla passiivne juhtorgani liige
  - * **lojaalsuskohustus**: konfidentsiaalsus, konkurents, huvide konflikt, laen. Lojaalne saab olla korraga vaid ühele ühingule

Huvide konflikt

- * Vabaühendustes suhteliselt tundmatu teema, aga rahastajad aeg-ajalt märkavad ja juhivad tähelepanu, eriti kui erahuvi võib mõjutada tööd või minna vastuollu ühingu huvi või avaliku huviga
- * Probleemaatilised enamasti tehingud seotud isikutega (ühine majanduslik huvi või valitsev mõju teise üle), nt:
  - * juhatuse liikme v tema pereliikme äriühinguga (üüritakse ruume, ostetakse teenust või asju)
  - * kahe ühingu vahel, kel on samad juhid
- * Indikaatorid: kas keegi saab majanduslikku kasu/eelist, ja kas tehing toimub õiglase hinnaga
- * Tehingud juhatuse liikmega nõuavad üldkoosoleku nõusolekut, võib ka tagantjärele

Huvide konflikt

- * Kindlasti on probleem, kui juhtkonda kuulub mõni ametiisik, kes on seotud ühingu rahastamisega (nt KOVis, kusagil hindaja, kontrollija, komisjonis vmt)
- * Olulisim osa huvide konflikti vältimisel on selle teadvustamine ja vastav tegutsemine. Sama ka lähisugulastega!
- * Enamasti piisab enda taandamisest, kui otsustatakse tehingut sinuga. Turvalisem ka, kui otsusesse kaasatud rohkem inimesi.
- * Vahel on (maine)jama juba ka näilisest või potentsiaalsest, mitte tegelikust huvide konfliktist.
- * Taustalugemist www.korruptsioon.ee, lisaks KVS

Juhatuse vastutus

- * VÕSis ja MKSis vastutusest mõisted „tahtlikkus“ ja „raske hooletus“, mil võib tekkida isiklik vastutus:
  - * Tahtlus – kui teadlik tegevus(etus), soovid õigusvastase tagajärje saabumist
  - * Raske hooletus – vajaliku hoole oluline järgimata jätmine
- * Ka rumala inimese valimist tegevjuhiks võib pidada juhatuse hoolsuskohustuse rikkumiseks
- * Võimalik on ka revidendi või raamatupidaja vastutus – nt valeandmete esitamise tõttu kahju tekitamine
- * 2019 MKSis ka „tegeliku juhi“ mõiste ja vastutus
- * Kohaldub ka RvastS – halduslepingu poolena on MTÜ avaliku võimu kandja ja vastutab lõpuks kahju eest

Juhatuse vastutus

- * Niisama „äririsk“ juhatuse liikmete kaela ei nuhelda, halvimal juhul läheb ühing pankrotti ja kõik – juhatusel siiski kohustus õigel ajal pankrotiavaldus esitada
- * Juhtorgani liikmed vastutavad solidaarselt – kui ühel pole raha võlga maksta, võetakse teiselt
- * MTÜ liikmed aga ei vastuta eriti millegi eest, v.a, kui asutamise ajal mingi jama korda saata jõuavad
- * Juhtorgani liige ei vastuta, kui ta tegutses vastavalt üldkoosoleku või muu pädeva organi õiguspärasele otsusele (TsÜS § 37)
- * Ka vastu hääletamine ja eriarvamuse protokollimine piirab vastutust

7

Juhatuse vastutus

- * Kui tegevjuht ei kuulu juhatusse, tasub teha pigem pikem ja põhjalikum leping, mis kohustused ja vastutuse selgelt paika paneb
- * Muidu risk, et tegevjuhi jamad nuheldakse juhatussele
- * Olulised on otsuste protokollid, et pärast tõendada saaks, kes vastutab ja kes pääseb
- * Eelistatum on siiski, et tegevjuhtimisega inimesed moodustavadki juhatuse – selgem on nii vastutus kui ka esindusõiguse kontroll kolmandate isikute ees (infosüsteemides äriregistri kontroll)
- * Suure üldkoosoleku puhul võib valida vaheorganina ka MTÜs nõukogu (volinike koosolek)

Volituste tähtajad

- * Registrisolek ei näita veel volituste kehtivust, aga on kolmandatele isikutele (partnerid, pank) kontrolliks
- * Volitused algavad valimise hetkest või tähtajast; tagasiastumine jõustub sellest teatamise hetkest end valinud organile (üldkoosolek, volikogu, juhatus)
- * Tagasiastumise hetkest lõpeb edasine vastutus, õigused ja kohustused, aga ei kao vastutus eelnenu eest.
- * Registrist ei saa kedagi maha ilma otsuse/protokollita
- * Juhatuse asendusliikmeid vmt ei saa niisama määrata – vaja on alati otsust/protokolli; volitusi peatada ei saa
- * Uus põhikiri jõustub registrisse kandmisel: samal üldkoosolekul ei saa veel uut põhikirja järgida

9

Muudatused registris

- * Muutmiskannet saab ise alustada ka uus juhatuse liige, kes ühingu enda kaardile veel ligi ei pääse – Avalduse esitamine – Otsi ettevõtjat

Otsi ettevõtjat:
Kui antud leheküljel ei kajastu Sinuga seotud ettevõtjad, siis võid olla äriregistri andmetesse kantud sünniajaga mitte isikukoodiga. Avalduse esitamiseks leiad seotud ettevõtja järgneva päringu abi.

Nimi:

Registrikood:

Otsi

Päringu tingimuse sisestamisel soovime juriidilise isiku nime kirjutada ilma OÜ, AS, MTÜ, FIE jne täiendita. Otsimisel ei eristata suuri ja väikseid tähti.

- * Tagasikutsutav juhatuse liige end ise kustutada ei saa, sest tal pole enam (esindus)õigust avaldust allkirjastada
- * Alati on vähem jama, kui valida väiksem juhatus, põhikirjas vahemikuna ning pikemate volitustega
- * Tõenäoliselt kaob ametiaja nõue ja registris kuvamine ära, samuti esindusõiguste erisuse lubamine

Aitäh

www.heakodanik.ee/uudiskiri

alari@heakodanik.ee | 505 0052

